

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 524 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovénia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovénia 2020. évi stabilitási programját

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovénia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovénia 2020. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2019. december 17-én elfogadta az éves fenntartható növekedési stratégiát, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2020. évi európai szemeszterét. Kellő figyelmet fordított az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérére. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2019. december 17-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Szlovéniát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott.
- (2) A Szlovéniára vonatkozó 2020. évi országjelentést² 2020. február 26-án tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott országspecifikus ajánlások³ és az előző években Szlovéniának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzéseinek megvalósítása terén Szlovénia által elért eredményeket.

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² SWD(2020) 523 final.

³ HL C 301., 2019.9.5., 143. o.

- (3) Az Egészségügyi Világszervezet 2020. március 11-én hivatalosan világjárványnak nyilvánította a Covid19-járványt. A világjárvány súlyos népegészségügyi szükséghelyzetet jelent a polgárok, a társadalmak és a gazdaságok számára. Rendkívüli nyomást gyakorol a nemzeti egészségügyi rendszerekre, zavarokat okoz a globális ellátási láncokban, volatilitáshoz vezet a pénzügyi piacokon, sokkokat idéz elő a fogyasztói keresletben, és számos ágazatra kedvezőtlenül hat. Veszélyezteti az emberek munkahelyét, jövedelmét, és a vállalkozások üzleti tevékenységét. A világjárvány komoly gazdasági sokkot okozott, amelynek már most is súlyos hatásai vannak az Európai Unióban. A Bizottság 2020. március 13-án elfogadott közleményében⁴ a válság nyomán hozott koordinált gazdasági válaszingykedéseket sürgetett, nemzeti és uniós szinten minden szereplő bevonásával.
- (4) Több tagállam szükségállapotot hirdetett ki, vagy vészhelyzeti intézkedéseket vezetett be. Minden vészhelyzeti intézkedésnek szigorúan arányosnak, szükségesnek és időben korlátozottnak kell lennie, valamint összhangban kell lennie az európai és nemzetközi normákkal. Ezeknek az intézkedéseknek demokratikus felügyelet és független bírósági felülvizsgálat alá kell tartozniuk.
- (5) A Bizottság 2020. március 20-án közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról⁵. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.
- (6) Folyamatos fellépésre van szükség a vírus terjedésének korlátozása és ellenőrzés alatt tartása, a nemzeti egészségügyi rendszerek ellenálló képességének megerősítése, a társadalmi-gazdasági következményeknek a vállalkozásokra és háztartásokra irányuló támogató intézkedések révén történő csökkentése, valamint a gazdasági tevékenység újraindulása céljából a munkahelyeken megfelelő egészségügyi és biztonsági feltételek biztosítása érdekében. Az Uniónak teljes mértékben ki kell használnia a rendelkezésére álló eszközöket, hogy támogassa a tagállamok e területeken tett erőfeszítéseit. Ezzel párhuzamosan a tagállamoknak és az Uniónak együtt kell működniük azon intézkedések kidolgozásában – többek között a zöld átállás és a digitális átalakulás integrálásával, valamint a válság tanulságainak levonásával –, amelyek társadalmunk és gazdaságaink rendes működéséhez és a fenntartható növekedéshez való visszatéréshez szükségesek.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (7) A Covid19-válság rávilágított arra, hogy az egységes piac lehetővé teszi a rendkívüli helyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást. Mindazonáltal a helyreállítási szakaszba való gyors és zökkenőmentes átmenet, továbbá az áruk és szolgáltatások szabad mozgásának biztosítása érdekében az egységes piac rendes működését akadályozó rendkívüli intézkedéseket azonnal meg kell szüntetni, amint azok már nem nélkülözhetetlenek. A jelenlegi válság rámutatott arra, hogy válsághelyzet-felkészültségi terveket kell kidolgozni az egészségügyi ágazatban, amelyeknek magukban kell foglalniuk különösen a beszerzési stratégiák javítását, az ellátási láncok diverzifikálását és az alapvető eszközök stratégiai tartalékainak kialakítását. Ezek kulcsfontosságú elemek az átfogóbb válsághelyzet-felkészültségi tervek kidolgozása szempontjából.
- (8) Az uniós jogalkotó már módosította a vonatkozó jogi kereteket⁶, hogy lehetővé váljon a Covid19-világjárvány rendkívüli hatásainak kezelése érdekében az európai strukturális és beruházási alapokból származó fel nem használt források tagállamok általi mobilizálása. A szóban forgó módosítások további rugalmasságot, valamint egyszerűsített és észszerűsített eljárásokat biztosítanak. A cash flow-nyomás enyhítése érdekében a tagállamok a 2020–2021-es pénzügyi évben igénybe vehetik az uniós költségvetés 100 %-os társfinanszírozási rátáját is. Szlovéniát arra ösztönözzük, hogy teljes mértékben használja ki az említett lehetőségeket a kihívások által leginkább érintett egyének és ágazatok támogatása érdekében.
- (9) A világjárvány társadalmi-gazdasági hatása a gazdasági tevékenységek eltérő szakosodási és koncentrációs mintái miatt valószínűleg egyenlőtlenül oszlik el a szlovén régiók között. Ez azzal a jelentős kockázattal jár, hogy súlyosbítja a főváros és az ország többi része közötti egyenlőtlenségek növekedésének már megfigyelt tendenciáját. A tagállamok közötti konvergenciafolyamat átmeneti felborulásának kockázatával együtt a jelenlegi helyzet célzott szakpolitikai válaszintézkedéseket tesz szükségessé.
- (10) Szlovénia 2020. április 30-án benyújtotta 2020. évi nemzeti reformprogramját és 2020. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (11) Szlovénia jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához és az adósságszabály hatálya alá tartozik.
- (12) A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Szlovéniának biztosítania kell, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások⁷ nominális növekedési rátája 2019-ben ne haladja meg a 3,1 %-ot, ami a GDP 0,65 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/460 rendelete (2020. március 30.) az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU és az 508/2014/EU rendeletnek a COVID-19 járványra adott válaszként a tagállamok egészségügyi rendszereibe és gazdaságuk más ágazataiba történő beruházások mozgósítását célzó különös intézkedések tekintetében történő módosításáról (A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés) (HL L 99., 2020.3.31., 5. o.), valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/558 rendelete (2020. április 23.) az 1301/2013/EU és az 1303/2013/EU rendeletnek az európai strukturális és beruházási alapok COVID-19-járványra adott válaszlépésekre történő felhasználásához kivételes rugalmasságot biztosító egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 130., 2020.4.24., 1. o.).

⁷ A nettó elsődleges államháztartási kiadás a teljes államháztartási kiadás, a következők kivételével: kamatkifizetések, azon kiadások, amelyeket teljes mértékben ellentételeznek az uniós alapokból származó bevételek, valamint az álláskeresési járadékokra fordított kiadások nem diszkrecionális változásai. A hazai finanszírozású bruttó állóeszköz-felhalmozás négyéves időszakokra van szétterítve. A diszkrecionális bevételi intézkedéseket, illetve a törvényben előírt bevételnövelést figyelembe veszik, a bevételi és a kiadási oldalon végrehajtott egyszerű intézkedéseket pedig nettósítják.

felel meg. A Bizottság átfogó értékelése megerősíti, hogy 2019-ben, valamint a 2018. és 2019. évet együttesen vizsgálva a középtávú költségvetési célhoz vezető ajánlott kiigazítási pályától való jelentős eltérés állt fenn. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválásának fényében azonban a Szlovéniára vonatkozó jelentős eltérési eljárás keretében nem indokolt további lépéseket tenni.

- (13) A 2020. évi stabilitási program szerint a kormány az államháztartási egyenlegnek a GDP 0,5 %-ának megfelelő 2019. évi többletről 2020-ra a GDP 8,1 %-ának megfelelő hiánya történő változását tervezi. Miután 2019-ben a GDP 66,1 %-ának megfelelő értékre csökkent, a GDP-arányos államadósság a 2020. évi stabilitási program szerint 2020-ra várhatóan a GDP 82,4 %-ára nő. A makrogazdasági és költségvetési kilátásokat a Covid19-világjárvány miatt nagy bizonytalanság övezi.
- (14) A Covid19-világjárványra válaszul és az összehangolt uniós megközelítés részeként Szlovénia költségvetési intézkedéseket fogadott el egészségügyi rendszere kapacitásának növelése, a világjárvány megfékezése és a különösen érintett egyének és ágazatok megsegítése érdekében. A 2020. évi stabilitási program szerint a szóban forgó költségvetési intézkedések a GDP 4,4 %-át tették ki. Az intézkedések közé tartoznak az ideiglenesen elbocsátott munkavállalóknak és az önálló vállalkozóknak szóló rövid távú foglalkoztatási programok (a GDP 2,3 %-a), a magasabb egészségügyi kiadások (a GDP 0,5 %-a), kompenzációk a munkahelyen maradó munkavállalókért (a GDP 0,4 %-a), a közszférában dolgozóknak a válsághelyzetben adott jutalmak (a GDP 0,4 %-a), az adóhalasztások (a GDP 0,4 %-a) és a veszélyeztetett csoportoknak nyújtott pénzügyi támogatások (a GDP 0,2 %-a). Emellett Szlovénia olyan, a 2020. évi stabilitási program által a GDP 5,1 %-át kitevőre becsült intézkedéseket jelentett be, amelyeknek nincs közvetlen hatásuk a költségvetésre, viszont hozzájárulnak a vállalkozások likviditásának támogatásához. A szóban forgó intézkedések közé tartoznak a hitelgaranciák (a GDP 4,8 %-a), az adóhalasztások (a GDP 0,2 %-a) és az önálló vállalkozókra vonatkozó társadalombiztosítási járulékok alóli mentesség (a GDP 0,1 %-a). A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése azonban valamennyi adóhalasztást olyan likviditási intézkedésnek tekint, amelynek 2020-ban nincs negatív költségvetési hatása. Összességében a Szlovénia által hozott intézkedések összhangban vannak a Covid19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszintézkedésekről szóló bizottsági közleményben meghatározott iránymutatásokkal. A szóban forgó intézkedések teljes körű végrehajtása, majd ezt követően – amennyiben a gazdasági feltételek lehetővé teszik – olyan költségvetési politika követése, amelynek középpontjában a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítása áll, hozzá fog járulni a költségvetés középtávú fenntarthatóságának megőrzéséhez.
- (15) A Bizottság változatlan szakpolitikát feltételező, 2020. tavaszi előrejelzése alapján Szlovénia államháztartási egyenlege 2020-ban a GDP -7,2 %-át, 2021-ben pedig a GDP -2,1 %-át teszi ki. Az államadósság-ráta az előrejelzés szerint 2020-ban eléri a GDP 83,7 %-át, 2021-ben pedig a GDP 79,9 -át.
- (16) A Bizottság 2020. május 20-án a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, mivel Szlovénia a hiányra vonatkozóan a GDP 3 %-ában meghatározott küszöbérték túllépését tervezi 2020-ban. Összességében az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesül.
- (17) Szlovénia a fertőző betegségekről szóló törvénye alapján 2020. március 12-én jelentette be a Covid19-járványt, és népegészségügyi intézkedéseket hozott a vírus

terjedésének megfékezésére. Ez magában foglalta a népegészségügy, az alapellátás és a másodlagos ellátás, valamint az egyéb szolgáltatások szerepének összehangolását, valamint a megfelelő tesztelési protokoll bevezetését. Ezzel párhuzamosan Szlovénia szigorú kijárási korlátozást vezetett be, miközben az élelmiszerboltok, a gyógyszertárak, a bankok, a benzinkutak és a postahivatalok továbbra is nyitva tarthattak. A népegészségügyi intézkedések és a kijárási korlátozás segítették Szlovéniát az első (március–májusi) hullámban annak megakadályozásában, hogy a súlyos betegek száma meghaladja az ország egészségügyi rendszerének kapacitását. A kijárási korlátozás miatt számos vállalat átmenetileg beszüntette vagy csökkentette tevékenységét. Egy olyan nyitott és exportorientált gazdaságban, mint Szlovénia, az ellátási lánc zavarai és a termékek iránti lecsökkent globális kereslet különösen jelentős hatást gyakorolt a növekedésre. Tekintettel a gazdasági fejlődéssel kapcsolatos bizonytalanságra, a magánszektorban számos beruházási döntést elhalasztanak. Mivel Szlovénia legfontosabb gazdasági ágazatai közül várhatóan a közlekedés és az idegenforgalom lesz a két leginkább érintett, amelyek esetében a forgalom 2020-ban 70 %-kal csökken, 2020-ra a GDP igen meredek visszaesése várható.

- (18) 2020. április végéig a hatóságok két intézkedéscsomagot fogadtak el a Covid19 okozta sokk ellensúlyozására⁸. Az első mérséklési csomag, amelynek értéke a GDP mintegy 6,4 %-ának megfelelő 3,1 milliárd euró, elsősorban a munkahelyek és a szociálisan veszélyeztetett csoportok védelmére összpontosít. Az állam fedezi a bérkompenzációt, a táppénzt és az ideiglenes leépítések társadalombiztosítási járulékait, valamint a munkahelyen maradó munkavállalók nyugdíjbiztosítási járulékait. A vállalkozások és a háztartások likviditási korlátainak enyhítése érdekében a hitelek törlesztése legfeljebb 12 hónappal elhalasztható. A második, mintegy 2 milliárd euró értékű csomag, amely a GDP körülbelül 4,2 %-ának felel meg, főként a vállalatoknak nyújt likviditási támogatást. A csomag magában foglal egy bankokon keresztül nyújtott állami garanciaprogramot, amely lehetővé teszi, hogy az állam által garantált kölcsönöket nyújtsanak nagyvállalatoknak a tőke 70 %-áig, a kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) pedig legfeljebb 80 %-ig. Az adófizetések elhalasztása és a társadalombiztosítási járulékok alóli mentesség, valamint a közigazgatási szervek szerződéses kifizetéseinek felgyorsítása azt a célt szolgálja, hogy segítsen a vállalkozásoknak enyhíteni a likviditással és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréssel kapcsolatos problémáikat.
- (19) Mivel a Covid19-járvány kezdetén nőtt az egészségügyi szolgáltatások iránti igény, Szlovéniának kihívásokkal kellett szembenéznie a megfelelő egészségügyi kapacitás biztosítása terén. A járvány kitörése strukturális problémákat tárt fel az egészségügyi rendszerben. Az orvosok viszonylag alacsony létszáma például további kihívást jelent a járvány elleni küzdelemben. Ezért fontos, hogy több képzett egészségügyi dolgozót vegyenek fel, védjék munkafeltételeiket, és ott alkalmazzák őket, ahol a legnagyobb szükség van rájuk. Döntő fontosságú a nyomon követést és a telemedicinát lehetővé tevő diagnosztikai, tesztelési és e-egészségügyi eszközök alkalmazása. A célzott kutatás és az innovatív megoldások szintén fontosak ahhoz, hogy segítsék a népegészségügyi szolgálatokat az anonimizált adatok összegyűjtésében és felhasználásában a megalapozott döntések meghozatala érdekében. A válsághelyzet rávilágít annak szükségességére, hogy meg kell védeni az egészségügyi és a tartós

⁸

A Bizottság ideiglenes állami támogatási keretet fogadott el az ilyen támogatási intézkedésekre vonatkozóan, amely többek között a vállalkozások életképességére vonatkozó biztosítékokat tartalmaz; HL C 91 I, 2020.3.20., 1. o.

ápolási-gondozási rendszerek finanszírozásának képességét, melyek esetében a strukturális reform függőben van. Az egészségügyi ellátásról és egészségbiztosításról szóló új törvény időben történő elfogadása és végrehajtása, az egészségügyi rendszer pénzügyi forrásainak bővítése és pénzügyi tartalékok kialakítása enyhíteni fogja a pénzügyi források ingadozásait a gazdasági ciklus során. A tartós ápolás-gondozásról szóló törvény hiánya korlátozta Szlovéniát abban, hogy felvegye a küzdelmet a Covid19-járvány ellen a leginkább érintett gondozási létesítményekben. Mivel az idősek, a fogyatékosokkal élők és a krónikus betegségben szenvedők esetében a vírus miatt megnövekedett a súlyos betegségek kockázata, további jelentős erőfeszítésekre van szükség az egészségügyi szolgáltatásokba megfelelően beépített, minőségi tartós ápolási-gondozási szolgáltatások biztosításához.

- (20) A Covid19 okozta egészségügyi és gazdasági válság példátlan nyomást gyakorolt Szlovénia munkaerőpiacára és szociális védelmi rendszerére. A Bizottság előrejelzése szerint a munkanélküliség 2020-ban várhatóan 7 %-ra emelkedik, majd 2021-ben 5,1 %-ra javul. A leginkább érintett ágazatokban a munkanélküliség gyors növekedésének megfékezése érdekében Szlovénia átfogó szakpolitikai választ fogadott el, amely ötvözi a megelőző intézkedéseket a munkavállalók munkaerőpiacra való gyors visszatérését elősegítő intézkedésekkel. A szociális partnerekkel egyeztetett kulcsfontosságú szakpolitikai válaszoknak a tartós és méltányos helyreállítás elérésére kell összpontosítaniuk a meglévő aktív munkaerőpiaci politikák és a foglalkoztatásmegtartási rendszerek – többek között a csökkentett munkaidős foglalkoztatás – megerősítése, valamint a vállalkozásoknak nyújtott egyéb, időhöz kötött támogatások – például bértámogatások és a társadalombiztosítási költségek alóli mentességek – bevezetése révén. Ezek az intézkedések elősegítenék a jövedelemkiesés csökkentését valamennyi munkavállaló számára, beleértve az atipikus foglalkoztatásban dolgozókat és az önálló vállalkozókat is. A rugalmas munkafeltételek, többek között a munkavégzés helyére vonatkozó rugalmasság (pl. távmunka biztosítása), a munkaidőt illető rugalmasság (pl. rugalmas munkaidőre vonatkozó rendelkezések) és a munkaszervezés rugalmassága (pl. vállalaton belüli szolgáltatások) jelentős mértékben fenntarthatják a foglalkoztatást a lezárások idején és a gazdasági tevékenység újrakezdésekor. A vállalkozói készség támogatása kulcsfontosságú lesz a gazdaság újraindításához és a válság után szükséges kiigazításokhoz. Ezért különösen fontos az önálló vállalkozók támogatása az alkalmazottakhoz képest jelentkező adminisztratív terhek és pénzügyi hátrányok csökkentésével.
- (21) A válság szociális hatásainak enyhítése érdekében elengedhetetlen, hogy Szlovénia továbbra is megfelelő szociális ellátási csomagot nyújtson. Ehhez rendszeresen nyomon kell követni a válság szegénységre gyakorolt hatásait. Külön figyelmet kell fordítani az idősekre, és különösen a nőkre, akik között a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya már a válság előtt meghaladta az uniós átlagot. A nyugdíjtörvénynek a szlovén nemzetgyűlés által 2019 novemberében elfogadott módosítása várhatóan javítani fogja a nyugdíjak megfelelőségét az újonnan nyugdíjba vonulók esetében, míg a jelenlegi nyugdíjasok – köztük a szegénységi küszöb szintjén vagy az alatt élők – számára nem biztosít majd előnyöket. A frontvonalon dolgozó szervezeteknek nyújtott további pénzügyi támogatás biztosítaná, hogy a Covid19-világjárvány ne érintse aránytalanul a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyeket, és hogy alapvető szükségleteiket – például a napi étkezéseket és az egészségügyi ellátást – kielégítsék.

- (22) 2020 áprilisában likviditási intézkedéseket vezettek be a vállalkozások számára, de még mindig vannak életképes vállalkozások, például kisebb innovatív és gyorsan növekvő társaságok, amelyek banki hitelminősítése még nem kellően megalapozott ahhoz, hogy bankokon keresztül jogosultak legyenek a fent említett hitelgaranciákra. Szükség lehet az alternatív finanszírozáshoz, többek között a tőkefinanszírozási eszközökhöz (pl. kockázati tőke) való jobb hozzáférésre, különösen olyan országokban, mint Szlovénia, ahol a részvényt piacok fejletlenek. Szlovénia meglévő sajáttőke-eszközei alkalmasak lehetnek arra, hogy a válságból sikeresen kilábaló vállalkozások, például az innovatív kkv-k, az induló és a növekvő innovatív vállalkozások felé irányítsák a segélyezési forrásokat, amint azt más tagállamok is tervezik. Az uniós szabályokban előírt biztosítékok alkalmazása garantálni fogja, hogy ezek a tőkeinjekciók ne hassanak károsan a vállalatok hatékonyságára vagy a gazdasági versenyre.
- (23) A Covid19-válság súlyosan érintette az egyébként életképes vállalkozások és háztartások képességét arra, hogy fizessék számláikat. Ha nem történne semmilyen intézkedés, a magánszektor nagy része fizetéseképtelenné válna. A vállalkozásokra vonatkozó likviditási intézkedései között a szlovén kormány 12 hónapos moratóriumot vezetett be a nem pénzügyi vállalatoknak és háztartásoknak nyújtott teljesítő bankhitelek visszafizetésére vonatkozóan. Az ilyen és hasonló intézkedések hatékonyságát és eredményességét gondosan értékelni kell és nyomon kell követni. Az intézkedések bármely kedvezőtlen hatását gyorsan orvosolni is kell, hogy mindenkor biztosított legyen a pénzügyi stabilitás.
- (24) A nehézségekkel küzdő vállalkozásoknak – különösen a kisebbeknek – nemcsak likviditásra és finanszírozásra van szükségük, hanem támogató üzleti környezetre is. Ez magában foglalja a Covid19-hez kapcsolódó kárenyhítési intézkedések gyors és bürokráciamentes végrehajtását, de túlmutat azon. Az ország jelentős szabályozási és adminisztratív terhei olyan költségeket eredményeznek, amelyeket a nehéz helyzetben lévő cégek egyszerűen nem engedhetnek meg maguknak ezekben a nehéz időkben. Az engedélyekhez, a beszámolási kötelezettségekhez és az adózási eljárásokhoz kapcsolódó bürokrácia csökkentése hatékony módja annak, hogy a vállalkozások azonnali, észrevehető segítséget kapjanak anélkül, hogy terhet rónának a nemzeti költségvetésre és közvetve az adózókra. A szabályok korszerűsítése lehetővé teszi, hogy a szakmai szolgáltatók költséghatékonyabb és innovatívabb szolgáltatásokat kínáljanak, amelyekre a cégeknek most szükségük van. Szlovénia különböző eszközöket hozott létre az adminisztratív terhek csökkentésére, köztük az „egységes dokumentumot” és a „kkv-tesztet”. Ezen eszközök alkalmazása most maximalizálható az azonnali segítségnyújtás érdekében. A válság további hangsúlyt fektet majd a kereskedelmi viták rendezésére és a gazdasági bűncselekmények üldözésére. A fizetéseképtelenségi keretet jobban kell összpontosítani a válsággal összefüggő fizetéseképtelenségek elkerülésére, a nem életképes vállalkozások gyors felszámolására és az érintettek számára második esély nyújtására.
- (25) A gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében fontos lesz a kiforrott közberuházási projektek előreütemezése és a magánberuházások ösztönzése, többek között kapcsolódó reformok révén. A zöld átállás fenntartható projektekkel – például a szénbányákról és a szénalapú villamosenergia-termelésről való átmenettel – történő előmozdítása lehetne az egyik ilyen beruházás. A Szlovénia nemzeti energia- és klímatervében leírt zöld átállásba való beruházás rövidtávon ösztönözheti a gazdasági helyreállítást és a Covid19-járványt követő középtávú intézkedéseket. Ez magában foglalhatja a megújuló energiaforrások jelenlegi alacsony arányának növelését, az

energetikai infrastruktúra megerősítését, a szlovéniai városokban az uniós átlagot meghaladó légszennyezés csökkentését, a körforgásos gazdaság megerősítését, a szociális vállalkozások támogatását, valamint az átállás által leginkább érintett régiókra és ágazatokra gyakorolt lehetséges hatások mérséklésére irányuló erőfeszítések felgyorsítását. A kibocsátás jelenlegi csökkenése rövid távú lenne, ha a gazdaságélénkítési csomagokban nem szentelnének kellő figyelmet a tiszta energiának és az éghajlatbarát beruházásoknak, ami miatt Szlovénia lemaradna az éghajlatpolitikai célkitűzései terén. A Méltányos Átállást Támogató Alap 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó programozása elősegítheti Szlovéniában a klímasemleges gazdaságra való átállás által jelentett egyes kihívások kezelését, különösen az országjelentés D. mellékletében ismertetett területeken. Így Szlovénia a lehető legjobban kihasználhatná ezt az alapot.

- (26) A fenntarthatóság elvét magában foglaló gazdasági fellendülés érdekében beruházásokra lesz szükség a fenntartható közlekedés további fejlesztése, valamint a tömegközlekedés és a fenntartható összeköttetések támogatása érdekében, különösen a vasúti közlekedésben. A Covid19-válság további kihívások elé állította a teherszállítást és az árutovábbítást, és bár Szlovénia megtette a szükséges intézkedéseket és lehetővé tette az áruk – különösen a kritikus áruk – áramlását, ez negatív hatással lesz az ország gazdasági növekedésére.
- (27) Az exit- és helyreállítási stratégia részeként fontos lesz a termelékenység és a gazdasági növekedés kritikus motorját jelentő kutatásba és innovációba való beruházás támogatása. Szlovéniát már a válság előtt is csak „mérsékelt innovátornak” minősítették, ami lassította arra irányuló erőfeszítéseit, hogy felzárkózzon a legjobban teljesítőkhöz. Az üzleti szektornak tudható be a kutatás-fejlesztésre fordított kiadások 75 %-a. A gazdasági visszaesés újra kockára teszi az üzleti kutatás-fejlesztést és innovációt. Az innováció viszonylag alacsony aránya – különösen a kkv-k esetében – lassítja azoknak az innovatív üzleti folyamatoknak és megoldásoknak a fejlődését és terjedését, amiket a Covid19-válság sürget. Termelésük fokozása érdekében beruházásokra van szükség azoknak az innovatív kkv-knek – köztük induló vállalkozásoknak – a támogatásához, amelyek tevékenysége kialakulóban lévő technológiákat és áttörést hozó innovációkat foglal magában. A tudományos körök és az üzleti szféra közötti együttműködés többnyire a közepes technológiai igényű és a csúcstechnológiai ágazatokra korlátozódik. A kutatóhelyek és felsőoktatási intézmények által létrehozott tudástranszfer-irodák hatékonysága jelentős eltéréseket mutat. A tudományos körök és az üzleti szféra közötti kapcsolatok elengedhetetlenek ahhoz, hogy a tudást sikeresen innovációvá alakítsák, javítsák az ország kutatási és innovációs teljesítményét, és ösztönözzék a gazdasági növekedést. A K+F-re fordított közkiadások szerények voltak, és részben az uniós strukturális alapoktól függtek. A válságból való kilábaláshoz a kutatásba és innovációba – többek között a technológiai és alkalmazott kutatásba – történő közberuházások prioritásként történő kezelésére lesz szükség.
- (28) A digitális átalakulás kulcsfontosságú lesz a válság utáni gazdasági fellendülés szempontjából. Az ország e téren meglévő potenciálját jól szemléltette az, ahogyan néhány szlovén vállalat a válság kezdetekor gyorsan bevezette a távmunkarendszereket és az online kereskedelmi megoldásokat. Az üzleti modellek és a termelési folyamatok nagyobb mértékű digitalizációja ezeket az átállásokat több gazdasági ágazatra is kiterjesztené. Szlovénia építhet a robotika, a mesterséges intelligencia és a blokklánc-technológia terén meglévő ismeretekre és kiváló képességekre a digitalizációnak a kevésbé fejlett, hagyományos iparágakra való

kiterjesztése érdekében. A közszférából származó, jelenleg rendelkezésre álló adatok széles körének újrahasználata elősegítheti az innovációt és a nagy adathalmazokra épülő gazdaságot. A munkavállalók digitális készségeinek javítása viszonylag gyorsan növelheti foglalkoztathatóságukat, és elősegítheti a gazdasági fellendülést. A felhasználóbarát e-kormányzati szolgáltatások és digitális közszolgáltatások bevezetése hozzájárulna a vállalkozások adminisztratív terheinek további csökkentéséhez. Bár az online közszolgáltatások széles köre már rendelkezésre áll, a magánszemélyek és a vállalkozások általi igénybevitelükhöz szükség lenne az emberek online tranzakciókba vetett bizalmának és e tranzakciók biztonságának növelését célzó erőfeszítésekre (pl. nemzeti elektronikus azonosító bevezetése, kiberbiztonság és adatvédelmi elemek). A gyors és megbízható (vezetékes és mobil) szélessávú kapcsolatok – a vidéki térségekben is – nélkülözhetetlenek a kulcsfontosságú online szociális és gazdasági szolgáltatások fejlesztéséhez. Az 5G kiépítése az 5G frekvencia kellő időben történő elosztástól függ.

- (29) A rendes tanórákat valamennyi oktatási szinten a távoktatás váltotta fel a Covid19-járvány miatti kijárási korlátozás során. Az elektronikus távoktatáshoz megfelelő digitális infrastruktúrára, oktatási anyagokra és olyan tanárookra van szükség, akik rendelkeznek a hatékony tanításhoz szükséges készségekkel és támogatással. Valamennyi tanulóknak, különösen a veszélyeztetett csoportoknak – köztük a fogyatékossgal élőknek és a vidéki térségekből származóknak – megfelelő hozzáféréssel és használható digitális készségekkel kell rendelkezniük a távoktatáshoz, hogy teljes mértékben kihasználhassák a távoktatás előnyeit. A munkavállalók készségeinek javítása érdekében a digitális kompetenciáknak hangsúlyosabb szerepet kell kapniuk az iskolai tantervekben és programokban. Ez lehetővé tenné a távmunka és a digitális szolgáltatások szélesebb körű alkalmazását, a digitális kompetenciák és a munkaerőpiaci követelmények jobb összehangolását, valamint az olyan veszélyeztetett csoportok bevonását, mint az idősek vagy a vidéki térségekben élők.
- (30) Miközben a jelenlegi ajánlások a világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak kezelésére és a gazdaság helyreállításának elősegítésére összpontosítanak, a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott 2019. évi országspecifikus ajánlások olyan reformokra is kitértek, amelyek elengedhetetlenek a közép- és hosszú távú strukturális kihívások kezeléséhez. Az említett ajánlások továbbra is helytállóak, és a következő évi európai szemeszter éves ciklusa során folytatódik nyomon követésük. Ez a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitikákkal összefüggő ajánlásokra is vonatkozik. Ez utóbbi ajánlásokat figyelembe kell venni a kohéziós politikai finanszírozás 2020 utáni stratégiai programozása során, beleértve a jelenlegi válsághoz kapcsolódó enyhítő intézkedéseket és exitstratégiákat.
- (31) Az európai szemeszter szolgál keretként a folyamatos gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációhoz az Unióban, amely hozzájárulhat a fenntartható gazdasághoz. A tagállamok 2020. évi nemzeti reformprogramjukban számba vették az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak végrehajtása terén elért eredményeket. Az alábbi ajánlások teljes körű végrehajtásának biztosításával Szlovénia hozzá fog járulni a fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén elérendő előrelépéshez, valamint az unióbeli versenyképes fenntarthatóságra irányuló közös erőfeszítésekhez.
- (32) A gazdasági és monetáris unió gazdaságai közötti szoros koordináció kulcsfontosságú a Covid19 gazdasági hatása nyomán történő gyors helyreállításhoz. Szlovéniának, mivel pénzneme az euró – továbbá figyelembe véve az eurócsoport politikai iránymutatását –, biztosítani kell, hogy szakpolitikái továbbra is megfeleljenek az

euróövezet ajánlásainak, és összehangolja ezeket a többi euróövezeti tagállam ajánásaival.

- (33) A 2020. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a szlovén gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2020. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2020. évi stabilitási programot és a 2020. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Szlovéniának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak ezek Szlovénia fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája vonatkozásában képviselt jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintettel arra az igényre, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szintű szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.
- (34) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2020. évi konvergenciaprogramot, és véleményét⁹ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Szlovénia 2020-ban és 2021-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban hozzon meg minden szükséges intézkedést a világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és az elkövetkező helyreállítás támogatása érdekében. Amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik, folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítására és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, a beruházások fokozása mellett. Biztosítsa az egészségügyi és a tartós ápolási-gondozási rendszer ellenálló képességét, többek között a kritikus fontosságú egészségügyi termékekkel való megfelelő ellátás biztosítása és az egészségügyi dolgozók hiányának kezelése révén.
2. Biztosítson megfelelő jövedelempótlást és szociális védelmet. Mérsékelje a válság foglalkoztatásra gyakorolt hatását, többek között a csökkentett munkaidős foglalkoztatás fokozása és rugalmas munkafeltételek révén. Biztosítsa, hogy ezek az intézkedések megfelelő védelmet nyújtsanak az atipikus munkaviszonyban dolgozók számára.
3. Folytassa az intézkedések gyors végrehajtását a vállalkozások és a háztartások likviditásának és finanszírozásának biztosítása, valamint az adminisztratív terhek csökkentése érdekében. Ütemezze előre a kiforrott közberuházási projekteket és mozdítsa elő a magánberuházásokat a gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében. Helyezze a beruházások középpontjába a zöld és digitális átállást, mindenekelőtt a tiszta és hatékony energiatermelést és -felhasználást, a környezetvédelmi infrastruktúrát, a fenntartható közlekedést, a kutatást és innovációt és az 5G hálózatok kiépítését. Mozdítsa elő a vállalkozások digitális kapacitásait, valamint erősítse meg a digitális készségeket, az e-kereskedelmet és az e-egészségügyet.

⁹ Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*